

Działalność Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich w 2020 roku

OPRACOWYWANIE, KONSERWACJA I UDOSTĘPNIANIE ZBIORÓW

Zindeksowano, zweryfikowano, a następnie udostępniono w Wirtualnym Archiwum Polskich Ormian trzy księgi metrykalne: zgonów z parafii w Czerniowcach z lat 1837–1915, chrztów w Stanisławowie z lat 1837–1914 i w Tyśmienicy z lat 1854–1942. Zdigitalizowano i udostępniono fotografie pochodzące ze „Spuścizny ks. Kazimierza Roszki”.

Przeprowadzono dawno oczekiwaną konserwację siedmiu portretów księż Panien Benedyktynek Ormiańskich oraz obrazu *Pietà*, który ucierpiał podczas pożaru w gdańskim kościele Świętych Piotra i Pawła. Dotacja Mazowieckiego Konserwatora Zabytków pozwoliła również na przystąpienie do konserwacji trzech wybranych szat liturgicznych. Konserwacji poddano dwa ornaty i jedną kapę. Z uwagi na bardzo wysoki koszt, projekt został podzielony na etapy.–Planowane jest zorganizowanie wystaw pokonserwatorskich w Muzeum UJ w Krakowie i Muzeum Archidiecezjalnym w Warszawie.

Zindeksowano i udostępniono zapisy kopii ksiąg Cmentarza Łyczakowskiego we Lwowie (cz. IV).

Kontynuujemy inwentaryzację kolejnej części księgozbioru Biblioteki Stanisławowskiej z lat 1801–1945, połączoną z uzupełnianiem opisów bibliograficznych.

Prowadzimy dalsze prace genealogiczne i historyczne. Zasoby naszego Archiwum udostępniamy korespondencyjnie i na stronach internetowych naukowcom i wszystkim zainteresowanym. Ewidencjonowano w ZoSIA materiały bieżące, dary i nabytki.

Nasza wystawa „Wielki zapomniany. Arcybiskup ormiański Józef Teodorowicz (1864–1938) – wybitny polski kapłan i mąż stanu” miała już siódmą odsłonę, tym razem ekspozycję pokazaliśmy w Koszalinie. Udostępnialiśmy nasze zasoby (także ich kopie) na wystawy, do publikacji i jako pomoc w pracach konserwatorskich, m.in. na wirtualną wystawę „Złota epoka Jagiellonów”, przygotowaną przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Wrocławiu; przy rekonstrukcji pomnika abpa G. Szymonowicza na Cmentarzu Łyczakowskim; do kalendarza Narodowego Instytutu Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA, do wielu artykułów i książek. Odpowiadamy na rosnącą liczbę zapytań o genealogię polskich Ormian.

POPULARYZACJA WIEDZY o ORMIANACH W POLSCE i na ŚWIECIE

Strony wortalu internetowego www.ormianie.pl są stale uzupełniane o bieżące informacje. Na stronie www.wiki.ormianie.pl pojawiło się 438 nowych artykułów, zamieszczamy systematycznie nowe biogramy polskich Ormian oraz wzbogacamy istniejące o dopływające informacje. Liczba odwiedzin tej strony przekroczyła 1,5 mln. Strona www.skarbnica.ormianie.pl wzbogacona została o nowe okna, i o 301 nowych

zakładek na które składa się po kilka informacji, zamieszczamy informacje o publikacjach, kolejnych darach sukcesywnie przekazywanych do Fundacji. Na stronie www.ordynariat.ormianie.pl ukazują się bieżące wiadomości z poszczególnych parafii ormiańskokatolickich w Polsce oraz informacje o aktualnych wydarzeniach w Kościele ormiańskim na świecie. Strona www.ormianie.pl zyskała nowy wizerunek, poszerzona została o kolejne okna/linki do organizacji ormiańskich, a strona www.dziedzictwo.ormianie.pl prezentuje się odbiorcom w nowej szacie graficznej, dostosowanej do obecnych wymogów technicznych, od początku tego roku miała ponad 16 000 odsłon, gdzie, jak dotychczas, prezentujemy aktualne wydarzenia, z tłumaczeniami najważniejszych artykułów na języki ormiański i angielski. Prowadzona jest strona na Facebooku.

WYDARZENIA

Z uwagi na wyjątkowy czas – ograniczenia wszelkich spotkań i imprez zbiorowych, musieliśmy radykalnie zmienić zaplanowane na ten rok działania. Na początku roku zorganizowaliśmy spotkanie środowiskowe z okazji święta Bożego Narodzenia, następne odbyło się w lutym i poświęcone było prelekcji i pokazowi zdjęć z naukowego wyjazdu do wspólnot ormiańskokatolickich w Rumunii i Bułgarii. Na spotkaniu gościliśmy młodą Rumunkę ormiańskiego pochodzenia z miejscowości Gheorgheni, która opowiedziała nam o tradycyjnym dorocznym Festiwalu, poświęconym tradycyjnym potrawom Ormian. Z uwagi na trwającą pandemię wrześnie spotkanie wspólnot ormiańskich z Armenii, Rumunii, Węgier i Polski odbyło się poprzez łącza internetowe.

Jeszcze przed wybuchem pandemii zorganizowaliśmy w kościele oo. Dominikanów przy ul. Freta w Warszawie występ artystów z opery w Erywaniu. Ten *ad hoc* zorganizowany koncert, w którym czworo ormiańskich artystów z opery z Erywania, zachwyciło słuchaczy prezentowanymi pieśniami kościelnymi i ludowymi, był wspaniałą ucztą muzyczną. W maju odwołano akcję „Noc Muzeów”, a nasz doroczny „Dzień Ormiański” przenieśliśmy aż na początek grudnia. W gościnnym klasztorze oo. Dominikanów przy ulicy Freta w Warszawie, profesjonalny chór męski, złożony ze śpiewaków Filharmonii Narodowej w Warszawie, prowadzony przez Jakuba Kopczyńskiego, w ramach „Dnia Ormiańskiego” nagrał koncert pieśni ormiańskich – sakralnych i ludowych – nagranie zostało udostępnione na Facebooku i na stronie Ordynariatu (<https://www.youtube.com/watch?v=BZHReR2VRuQ>). Ze względu na ograniczenia, musieliśmy zrezygnować z tradycyjnego spotkania przy ormiańskich przysmakach.

PUBLIKACJE

Trwa pięcioletni projekt badawczy pt. „Pomniki dziejowe Ormian polskich” finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, polegający na edycji siedmiu tomów obcojęzycznych źródeł do dziejów Ormian w Polsce. W 2020 roku ukazał się tom 2: *Jasachy gminy Ormian lwowskich z lat 1598–1638 w języku ormiańsko-kipczackim* w opracowaniu Krzysztofa Stopki i tom 3: *Metryka katedry ormiańskiej we Lwowie za lata 1635–1732* w opracowaniu Marcina Łukasza Majewskiego i Krzysztofa Stopki. Wydaliśmy kolejne cztery numery dwujęzycznego kwartalnika „Awedis”. Jak co roku przygotowaliśmy kalendarz, który jest już w Państwa posiadaniu.

Nasze publikacje przekazujemy zainteresowanym osobom i instytucjom, m.in. Bibliotece Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej.

DZIAŁANIA BIEŻĄCE, WSPÓŁPRACA

Próby chóru ormiańskokatolickiej parafii centralnej pw. św. Grzegorza z Nareku, odbywające się zazwyczaj w siedzibie Fundacji, zostały zawieszona wraz z wybuchem pandemii.

Wspomnieć należy o darach materialnych w postaci pamiątek, jak np. po śp. Leonie Ter-Oganjanie, i w postaci książek i albumów przekazywanych do zbiorów Archiwum Fundacji; były to m.in. pozycje albumowe od p. Stanisława Barana, *Działalność zakonów rycerskich w cylicyjskim Królestwie Armenii i Królestwie Cypru* oraz ciekawa publikacja Jakuba Osieckiego pt. *Bolszewicy a Kościół Ormiański. Apostolski Kościół Ormiański w Armenii sowieckiej w latach 1920–1938*.

Podjęliśmy pilne starania, zakończone zgodą władz miasta, o przyznanie Fundacji nowego lokalu – spowodowane było to negatywną oceną wytrzymałości stropów w siedzibie dotychczas wynajmowanej od m.st. Warszawy. W styczniu 2021 przeprowadzamy się do nowego lokalu przy ulicy Świętojerskiej 12, o pow. 134 m².

Prowadzenie działalności i realizacja projektów w 2020 r. możliwe były dzięki dotacjom: Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Mazowieckiego Konserwatora Zabytków, Ośrodka Badań nad Kulturą Ormian w Polsce oraz darowiznom osób prywatnych.

Zespół Fundacji
grudzień 2020